

OPINIÓ

Cal humanitzar la societat. Injustícia a les residències de la gent gran

JOAN VIÑAS

CATEDRÀTIC DE
CIRURGIA I EXRECTOR
DE LA UDL

Periòdicament, amb la meua esposa, anem a visitar un matrimoni amic a una residència. Estar-hi els costa varis milers d'euros al mes, que aconseguen amb l'ajut dels seus fills, no amb la pensió. Se senten sols malgrat la bona atenció i les visites periòdiques de la família i amics. Ara, amb la pandèmia, no poden rebre visites, sols trucades. Pateixen angoixa, por, especialment de morir soles, sense acomiadar-se dels seus fills i familiars.

M'ha colpit —com a molta gent sensible al sofriment dels altres, especialment dels més vulnerables i indefensos— el programa 30 minuts del 10 de maig sobre les residències de la gent gran. Felicito a TV3 per aquest programa.

Només amb una mica d'empatia i sensibilitat sentim enuig i vergonya que això hagi passat. Posem-nos en la pell, no sols de les persones residents, sinó dels treballadors que els atenen, bons professionals que ho han donat tot pels seus avis i àvies, que en la seva defensa han patit la sensació d'impotència, de ràbia per haver estat quasi abandonades a la seva sort, la injustícia —no considerades essencials tampoc al

començament— és per treure's el barret i tenir-les molt més en compte (també en les retribucions). Suplicant material per protegir-se i protegir-los (EPIS), fer-se tests. Defensant les persones grans que queien malaltes i estaven mal ateses sanitàriament, amb dificultats per traslladar-los a l'hospital. Deixats morir sense cap familiar (com també als hospitals en els primers protocols).

La pandèmia ens ha arribat sense la necessària anticipació per adquirir material. Els hospitals i, especialment les UVI s'han omplert i s'han hagut de reinventar per atendre l'allau de pacients —cal felicitar tant als professionals que hi treballen com als gestors que han dirigit aquesta reconversió que ha permès l'atenció als malalts—. Ha calgut afinar les prioritizacions, el triatge, i persones grans amb pluripatologies, demència, etc., que no suportarien un respirador no els hi han posat.

Quan es fan els protocols de l'atenció mèdica s'ha de tenir molt en compte els aspectes humanitzadors de l'assistència

No s'ha d'enviar a urgències a morir a persones que estan quasi en fase terminal, sinó que és molt més humà que morin a casa seva o a la seva residència; però amb atenció mèdica i assistencial adequada. La prioritizació, la selecció i l'assistència no ha de ser deshumanitzadora. Al fer els protocols s'ha de tenir molt en compte els aspectes humanitzadors de l'assistència. Els equips que els elaboren suposo son pluridisciplinars, amb participació de personal d'infermeria, d'assistència social, i altres.

Molt hem d'aprendre d'aquesta pandèmia per corregir errades, com valorar massa les persones pel que produeixen o càrrec o diners, valorar l'individualisme i el plaer —“ande yo caliente y ríase la gente”. Hi ha una cultura de la mort, del “descarte” com denuncia el Papa Francesc, que s'ha de superar per la solidaritat —en veiem molta aquests mesos, el que vol dir que les persones som bona gent—. Cal que les legislacions i cultura oficial l'estimuli. Per això penso cal una llei de cures pal·liatives, que arribi a tothom, i no afavorir el demanar morir.

Pizzeria als afores de Hèlsinki

GABRIEL PENNA

ESCRITOR

L'adreça de l'apartament de Hèlsinki era Harustie 7F. Una banalitat que vaig gravar amb foc a l'estona d'haver posat els peus, per primera vegada, en un supermercat finlandès. Enfonsat en la nostàlgia i aclaparat per una llengua irreconeixible, com a mínim, si et perds, vaig pensar, sàpigues on anar a raure. Hi vaig viure gairebé un any. El camí més ràpid de l'apartament al centre era el rodalies, un paisatge matinal a través de la finestra que convenia desentelar tot sovint.

La seqüència era curta, hipnòtica, de fotogrames grisos, en bucle, contrastant amb els taronges, grocs i vermells del mobiliari del vagó. S'hi estava a gust. Massa calor i tot si no et treies alguna peça que altra. La llum es fonia ràpidament a primera hora de la tarda i, per tant, el trajecte de tornada el feia de nit després d'haver pres una

cervesa al BierBier —el nom de l'establiment conjuga a la perfecció el caràcter pràctic i avesat a l'alcohol dels nòrdics—. Recordo sortir de l'estació i sentir tot d'apetències excepte la de tancar-me a l'apartament que compartia amb tres companys: un italià, que tots sabíem que tenia quaranta anys, encara que ell deia que en

tenia trenta-pocs, un hongarès i un alemany de Frankfurt. Una dreuera modificava el camí de l'estació fins al portal de casa i el transformava en tres o quatre cents metres en línia recta sobre la neu. Però tot sovint passava de llarg i m'allargava unes quantes passes més per endinsar-me en la solitud d'un local prefabricat al mig del parc urbà. Es tractava d'una pizzeria amb només cinc o sis taules amuntegades que regentaven dos joves marroquís. El local

Hi vaig viure gairebé un any. El camí més ràpid al centre era el rodalies, un paisatge matinal que convenia desentelar sovint

alleujava l'ànima, l'alliberava de la gèlida atmosfera. Amb el temps n'he remarcat el veritable paper de llar. Ens vam fer amics, és clar. De vegades, en persones i certs moments de la vida, he trobat a faltar el símil del que els marroquís i la pizzeria van representar per mi en aquell context. Igual que el desesper del

parroquià busca consol en el temple, igual que el naufrag anhela la platja o el pagès un bri de garbinada en plena canícula. Però la solitud és franca i, si es busca, es troba més aviat del que un es pensa. A voltes desplau i rectificaries. És inútil. Una vegada obsequiada la jugular, et tornaràs com ella, sense remei. A més, tots els camins un moment o altre desplauen, i què.

M'ha dut fins aquests records el fet d'haver escrit la paraula solitud al cercador. Com si es tractés d'un escorcoll a la rebotiga d'una galeria d'art, el cercador m'ha mostrat la pintura d'un artista que desconeixia: Nigel Van Wieck. L'obra, en concret: Q Train. Diuen que Van Wieck és la projecció del realisme d'Edward Hopper al segle XXI. Imitar és un camí lloable. Van Wieck no té referència a la Wikipedia —als nostres temps la notorietat passa per l'absència—, i en l'única imatge que he trobat d'ell a la xarxa sembla penedit d'haver-se deixat retratar. Els seus quadres són deserts de colors on deixar caure la imaginació. I qui sap si, també, la mentida. Perquè la solitud, com la companyia, com una pizzeria als afores de Hèlsinki, és més desoladora quan s'imagina.

